

OPGAVE 13

Mundtlig eksamen hhx

Dansk A

2022

Fokusområde: Nyhedsformidling

Tekstmateriale:

- Kjeld Hybel, Europakorrespondent: "Her er det de sårede soldater, der er de heldige" (Politiken 5. juni, 2022)
- Stefan Weichert: "Civil henrettet af russerne: - Vi prøvede at stoppe ham" (Ekstrabladet.dk, 8. juni, 2022)

Du har nu ca. 60 minutter til at forberede en sammenlignende analyse, vurdering og perspektivering af tekstmaterialet. **Fokus på tekst 1.**

Eksaminationstid: 30 minutter (inkl. 5 minutters votering)

Eksaminator: Sara Borgbjerg Jensen

Her er det de sårede soldater, som er de heldige

Kjeld Hybel, Europakorrespondent og Mads Nissen, Foto. Ukraine

5. JUNI 2022

[LÆS ARTIKLEN SENERE](#)

En bevæbnet vagt vinker den ældgamle hvide bus gennem indkørslen til militærhospitalet. Bussen snegler sig hen for enden af bygningen og standser under træerne. Dørene åbner sig, og ud hopper den ene sårede soldat efter den anden.

Nej, om igen: Ingen, absolut ingen af passagererne *hopper* ud.

Med plamager af indtørret blod på uniformerne tøver soldaterne i døråbningen og tager bestik af de tre trin, de er nødt til at stige ned ad for at nå jorden. Som stod de på toppen af et bjerg og samlede kræfter til nedstigningen. Med et fast greb i busdørens håndtag strækker en soldat prøvende sit raske ben ned på første trin, mens det andet ben, som er omviklet med en plettet bandage, slæber efter. Så et trin mere. Og endelig det sidste.

Mange er såret i benene eller i hovedet. Et par stykker har en arm i slynge. Sygehjælpere bakser en næsten nøgen mand ud og vikler ham ind i et metallisk skinnende overlevelsestæppe, inden de forsigtigt placerer ham i en kørestol.

En stor soldats ansigt er helt bundet ind i gazebind på kryds og tværs. Det er svært at vurdere, om næsen stadig er der. De blodskudte øjne stirrer ud gennem bandagen. Disse soldaters øjne, javel, hvad skal man sige om dem? Tomme er for tyndt et ord. Jeg bilder mig ind at

kunne se ild og røg fra eksplosioner i de øjne. Nogle reagerer ikke, når der bliver talt til dem, fordi bragene har sprængt deres trommehinder.

De gisper, stønner, ømmer sig, de bander lavmælt. Men ingen skriger smerten ud. Ingen råber. De bider tænderne sammen. Og får ild på en smøg. Stort set alle tænder øjeblikkelig en cigaret og suger dybt ind. I tavshed.

Heller ingen af os, der står og betragter dem, kan finde på noget at sige. Vi glor bare på de beskidte og chokerede mænd, der slæber sig hen til modtagelsen. Nogle i underbukser og badesandaler. Andre med det ene eller begge bukseben klippet af. En laset, humpende parade af udmattede soldater, for hvem krigen er slut.

Eller i det mindste sat på pause.

Det værste er de sårede småbørn

Alle soldater fra bussen er blevet ramt af granater eller splinter af granater fra det russiske artilleri i nærheden af Bakhmut i Luhansk-regionen, der sammen med Donetsk-regionen udgør det område i Østukraine, som kaldes Donbas.

I disse dage satser russerne med maksimal ildkraft på at erobre hver eneste kvadratmeter af Donbas. Langsomt, men knusende sikkert, rykker de fremad.

Ukraines præsident, Volodymyr Zelenskyj, siger, at der hver eneste dag er op mod 100 ukrainske soldater, der bliver slået ihjel ved fronten. Det er formentlig lavt sat. Ukrainerne får tæsk. Og dem, vi møder her, de sårede, er de heldige.

Når kuglerne eller granatsplinterne har slået dem til jorden, fragtes de væk fra skudlinjen af paramedicinere, ofte frivillige, der kører soldaterne i ambulancer til et hospital tæt på fronten som det, vi lige nu befinder os på. Her lappes de sammen og stabiliseres så meget, at de – hvis de har brug for yderligere behandling – kan klare turen til et stort sygehus i for eksempel Dnipro længere mod vest.

Chefkirurgen, som hersker over operationsgangen på første sal, giver os strenge ordrer om ikke at afsløre, hvor dette hospital ligger, da et hvilket som helst sted i Ukraine er inden for

rækkevidde af de russiske missiler. Og hospitalet her er et oplagt mål. Vi er i Donbas, mere må jeg ikke skrive. Kirurgen vil heller ikke have sit navn eller billede i avisen.

Men han går med til at tage en snak, modstræbende ganske vist. Han sidder bag et bord i hjørnet af et nøgent mødelokale med et fugledekoreret tekurs foran sig. Han er iført en krøllet kamuflageuniform og har stålgrå manke, buskede øjenbryn og store poser under øjnene.

»I nat fik jeg sovet«, siger han og skæver over mod briksen ved den anden væg. »Men de to foregående nætter sov jeg ikke«.

På forhånd har jeg hørt, at denne kirurg i løbet af en enkelt dag præsterede at operere 35 civile krigsofre. Manden er lidt af en legende i Donbas.

»Når landsbyerne bliver til frontlinjebyer, må ikke bare almindelige beboere, men også læger og sundhedspersonale evakueres, derfor har militæret ansvaret for at tage sig af de tilbageværende civile, der bliver ramt«, forklarer han.

»Det største problem har været at hjælpe børnene. Vi har tre måneder gamle patienter, som er såret af eksplosioner «.

Han ser tungt frem for sig og tænder en cigaret. Askebægret foran ham er fyldt.

»Men der er også glade øjeblikke«, siger chefkirurgen, »som for eksempel når vi hjælper fødende kvinder i krigszonen ...«. Her går han i stå.

Hej, mor, det går fint

En ambulance ruller hen foran modtagelsen nede i stueetagen. Døren skydes til side, og der sidder Andriy, en ung fyr med fuldskæg og bar overkrop. Han knuger sin mobiltelefon i den ene af sine beskidte hænder.

Han har en årepresse om højre ben – eller en tourniquet, som den hedder. Han har en forbinding om mave og hofte, en om benet og en om højre fod. Blodet pibler ud på gulvet i vognen. Hans blågrå øjne stirrer på noget, ingen andre kan se.

Andriy fumler med tourniqueten på benet. Det gør ondt. Han vil have den af. På et tidspunkt har han sikkert lært, at kun en læge må fjerne en årepresse. At det kan være livsfarligt at gøre det selv. Men lige nu er han desperat efter at lette trykket på sit ben, den tourniquet skal væk.

En erfaren soldat på pladsen foran hospitalet ser, hvad 26-årige Andriy har gang i. Det giver et spjæt i soldaten, som springer hen til ambulancen og trykker sin hånd hårdt mod Andriys bryst og råber: »Du skal lade den blive på!«.

Så bliver Andriy lagt på en bære og bragt op på operationsstuen. Han er rædselsslagen ved tanken om, at de måske vil amputere hans ben.

Vinduerne på operationsstuen er dækket med sandsække, så kun enkelte solstråler trænger ind. Der er to operationsborde, det ene er optaget. Andriy anbringes på det andet, og en læge tager fat på at pille granatsplinter ud af hans krop. Uden narkose. Cirka 20 skarpe metalstumper bliver det til. Andriy skriger. Og løfter sin mobiltelefon. Ringer til sin mor.

**Jeg skal nok vende hjem sund og rask
... Der vil ikke ske mere med mig ...**

Andriy, såret soldat

Det er de gode mod de onde

I mødelokalet længere nede ad gangen opgiver chefkirurgen at komme i tanke om andre glade øjeblikke end dem med de fødende kvinder. I stedet vender han tilbage til det, hans hverdag rummer mest af. Han ser ud til at være ved at falde ned af stolen af overanstrengelse.

»Vores yngste patient var halvanden måned gammel, den ældste 80 år. Vi har opereret folk med granatsplinter tæt på hjertet. Her kommer vel i snit omkring 100 patienter om dagen. Jeg har ansvaret for mange operationsstuer og opererer også selv, så ja ... jeg er træt«.

Ah, synet af fosfor i natten

På hospitalets mest avancerede operationsstue arbejder kirurgerne på højtryk.

Da vi kigger ind, har de netop amputeret en soldats venstre ben, skåret det af midt på låret, og skal til at sy hudflapperne sammen. Der lugter af klor og brændt kød. På gangen udenfor står en bære med en død soldat i en sort ligpose.

Ude i den friske luft møder vi en mand i en uplettet uniform, der præsenterer sig som Petr.
»Jeg er kommandant for en kampvognsbrigade. Men vi har ingen kampvogne«, siger Petr.
»Vi mangler også alt muligt andet udstyr. Vi har ikke nok våben«.

Panserkommandanten har flere gange oplevet et af russernes mest frygtede våben:
fosforbomberne.

**Hvis du spørger, hvordan jeg i én
sætning ville beskrive, hvad vi bør
gøre ved russerne, så ville det blive:
Bare brænd dem væk!**

Petr, panserkommandant

Bomberne er fyldt med hvid fosfor, som er et voksagtigt kemisk stof, der antændes i samme øjeblik, det kommer i kontakt med ilt. Når først det brænder, er det ekstremt svært at slukke ilden. Stoffet klæber til hud og tøj og kan brænde sig gennem knogler. Det sammenlignes med napalm.

Det er ulovligt at bruge fosforbomber mod civile, men russerne gør det alligevel, hævder ukrainerne. Petr beskriver bomberne sådan her:

»De er smukke, når de eksploderer, det er som at se solen stå op. I næste øjeblik ser det ud, som om det regner med stjerner. Men de slår dig ihjel«.

»Man kan kun beskytte sig nogenlunde ved at dække hovedet med sin skudsikre vest. Og løbe hurtigt til et sikkert sted. Men du kan ikke gemme dig i en bunker, fordi fosfor også brænder igennem metal. Og gassen fra bomberne er tungere end luft, så den vil synke ned under jorden og under alle omstændigheder forgifte dig«.

Den følgende dag besøger vi igen militærhospitalet og hænger lidt ud med soldaterne på rygepladsen, da en ung og skægget mand træder ud ad døren på krykker. Der går lidt tid, inden vi genkender ham.

Det er Andriy, som ankom med en snes granatsplinter i kroppen og blodet dryppende fra forbindingerne. Han virker som et nyt menneske. Mens han får ild på sin cigaret, peger han nedad og siger:

»Nu er jeg meget glad, for de amputerede ikke mit ben«.

Vi lykønsker ham og spørger, hvordan han blev såret?

»Jeg hørte bare en eksplosion, og så husker jeg ikke mere«, svarer Andriy.

Han håber snart at være tilbage i kampform, siger han. Så han kan kæmpe videre for Ukraine. Inden han humper hen til den gamle hvide bus, som er kommet for at køre ham og en snes andre til det store militærhospital i Dnipro, siger han:

»Det eneste, jeg tænker på, er at redde mit land fra russerne. Og leve i fred«.

Teksten er et uddrag af artikel fra Politiken d. 5. juni 2022, tilrettet til eksamen i mundtlig dansk A, juni 2022.

9000 tegn med mellemrum = 3.75 s.

Følg Krig & katastrofer

Af Stefan Weichert

Kælderen er fugtig og mørk med flere utætte vandrer. Sengene er presset sammen i to små rum, mens vand løber hen ad gulvet, hvor bygningen flere steder har givet efter for de mange bombardementer af området. 51-årige Oleg Kuzmenko viser Ekstra Bladet rundt i den mørke kælder.

Den var hjem for ham og andre i opgangen gennem den russiske besættelse af byen Irpin tilbage i marts. De var bange for at gå udenfor og med god grund. I løbet af besættelsen blev deres lejlighedskompleks ramt, så store dele i dag er ubeboelige.

- På et tidspunkt ville russerne også ind i vores opgang. De smadrede en rude og bad os alle om at komme ud. Vi blev linet op på rad og række i kulden og blev beordret til at tage tøjet af. De kiggede efter tatoveringer, og de gennemsøgte det hele, siger Oleg Kuzmenko.

Annonce: Lead Supply

Lovligt trick: Undgå dum skat når du køber bil

- De troede, at vi gemte på ukrainske soldater. Det gjorde vi ikke, men det havde de svært ved at tro på. Jeg tror, at vi var meget heldige, at de ikke skød os alle sammen. Vi blev forhørt af de reelle russiske sikkerhedsfolk, som var bedre, end andre enheder, siger han.

Oleg Kuzmenko viser rundt i kælderen, hvor de boede i flere dage under under den russiske besættelse.

Foto: Stefan Weichert

To blev skudt

Efter en time i kulden uden tøj på fik beboerne lov til at gå ind igen. Her søgte de igen ly i den mørke kælder, der blev mere og mere klaustrofobisk under bombardementerne. Måske var det derfor, at en af beboerne efter nogle dage drak sig fuld og trodsede udgangsforbuddet. Han blev skudt lige ude foran opgangen af de russiske tropper.

- Vi prøvede at stoppe ham, men han ville bare ud, siger Oleg Kuzmenko.

En anden beboer forsvandt også, da han senere gik ud. Han blev fundet skudt i hovedet lidt derfra. Beboerne i opgangen siger, at de er sikre på, at russerne står bag.

- Vi aner slet ikke, hvad der skete med ham. Han var uden pung, dokumentation, mobil eller noget, da vi fandt ham. Han var blot i sit tøj. Det er forfærdeligt, siger Oleg Kuzmenko.

De kom først ud og fandt dem et par dage efter. Det var så stort et chok for en af de ældre beboere, at han fik et hjerteanfald og døde ude foran opgangen, forklarer de lokale. Den historie har Ekstra Bladet også fået bekræftet af mandens datter Julia Kalmutska. Hun er i dag flygtet til Vestukraine - væk fra al døden og ødelæggelserne.

- Hans hjerte kunne ikke holde til at se det. Det blev bare for meget, forklarer hun.

Teksten er et uddrag af en artikel hentet d. 8. juni 2022 fra:

<https://ekstrabladet.dk/nyheder/krigogkatastrofer/civil-henrettet-af-russerne-vi-proevede-at-stoppe-ham/9276141>

Teksten er bearbejdet og tilrettet Dansk A mundtlig eksamen 2022.

Antal tegn m. mellemrum: 2482 = 1 side